

Kinder- en Jeugdboeken

Zondagsschoolboekjes

Recensie

Auteur: Hugo Kingmans

Titel: Met van Riebeeck naar de Kaap

Druk: 1

190 blz.

G.K.C.O. (Cart. band). 16 t.d.t. Voor 75 cent zulk een prachtig dik boek is waarlijk een koopje! Ziehier den korten inhoud: Jeroen Jansz. was een Amsterdamsche jongen, wiens hart naar de zee trok. Eerst ging hij mee op de walvischvangst, maakte daarna een paar reizen mee naar de Oostzee en kreeg later verlof om als huisknechtje den heer van Riebeeck te vergezellen op een reis naar de Kaap de Goede Hoop, waar deze in opdracht van de Heeren Zeventien zou trachten daar een nederzetting te vestigen ten behoeve van de schepen der Compagnie. De belevenissen aan boord worden uitvoerig medegedeeld, waarbij vooral voor Jeroen van gewicht was, dat de Ziekentrooster hem beter lezen en schrijven leerde. Na een reis van ruim drie maanden landden zij aan de Kaap (April 1652).

Kommandeur Van Riebeeck trok zich den jongen aan en bezorgde hem een plaatsje als klerk bij den boekhouder: de liefde voor het zeemansleven was al veel geluwd. Door zijn vlijt en oppassendheid stond hij bij allen hoog aangeschreven: na verloop van jaren was hij de rechterhand van den boekhouder. De vestiging van de nederzetting begon met het bouwen van een fort. Uitvoerig worden nu de verdere gebeurtenissen beschreven: de moeilijkheden, die de Kommandeur ondervond met de Hottentotten, herhaalde opstandigheid zijner onderhoorigen, enz. Allengs groeide echter de nederzetting, zoodat na een negenjarig verblijf van Van Riebeeck het begin van een stad ontstaan was. Met andere Hollanders was ook de familie van Jeroen Jansz. overgekomen. En in later tijden, bij den grooten trek van de Boeren aan de Kaap, in de oorlogen met de Kaffers en ook nog in den laatsten oorlog met Engeland wordt telkens de naam Jansen aangetroffen. Al die Jansens waren afstammelingen van Jeroen Jansz., die met Van Riebeeck naar de Kaap trok. (Uitvoering keurig, punctuatie dubieus, plaatjes matig.) Uit een oogpunt van strekking is de beoordeeling wat moeilijk. Het boek is goed geschreven, echt Christelijk en zeer leerzaam; een mooi historisch verhaal. Maar bepaalde evangeliseerende strekking heeft het niet. Toch gelooven we, dat het jammer zou zijn, indien dit mooie boek niet in de gezinnen kwam. Immers de kloeke ondernemingsgeest van de voortrekkers, gepaard met oprechte godsvrucht, kan een exempel zijn. Verheffend is het daarbij te letten op de voortreffelijke karaktereigenschappen van Van Riebeeck, die in de onderneming slagen kon door onverbiddelijke gestrengheid, welke echter gepaard ging, waar het maar immer kon, met Christelijke zachtmoedigheid. In Jeroen trekt het ons aan, dat hij, hoe ook zijn hart naar de zee trok, gehoorzaam aan zijn moeder bleef. En in zijn oneenigheid met Pieter Stevensz., die zijn ondergang zocht, treft ons zijn beschamende vergevengszindheid. Dit alles doet ons niet aarzelen, dit boek aan te bevelen.

Boekbeoordeling van Kinderlectuur voor de Zondagsschool door de Commissiën van "Jachin", 1938

Auteur: Hugo Kingmans

Titel: Met van Riebeeck naar de Kaap

Druk: 1

190 blz.

jongensboek; geschikt voor een leeftijd van ± 12 jaar; Vad. geschiedenis. Korte inhoud: Van

Riebeeck was chirurgijn in Culemborg, doch was in hart en nieren een koopman met veel ondernemingsgeest. Jeroen Jansz., de zoon van een weduwe, wier man op zee was verdrongen, wil met alle geweld naar zee. Zijn moeder heeft groote bezwaren, doch geeft tenslotte op aandringen van Arie Jansz., oom van Jeroen en van Van Riebeeck, toe en zoo maakt Jeroen een reis op een walvischvaarder naar Jan Mayeneiland van 5 maanden. Later maakt hij met zijn oom nog drie reizen naar de Oostzee. Daarna neemt Van Riebeeck den jongen mee naar Kaap de Goede Hoop. Op weg naar Afrika sterft Arie Jansz en wordt in zee begraven. Van hem zegt de schrijver, dat hij een waarachtig Christen was. Ofschoon hij volgens onze meening een eerlijk mensch was met goede inborst, blijkt ons dit uit niets. Al te gemakkelijk wordt hier iemand tot waarachtig Christen verheven. Gaarne hadden wij gezien, dat de schrijver, die Arie Jansz vele malen op het tapijt brengt, dit had aangetoond met diens geloof en werken. Wij achten dit een tekort. Jeroen komt veilig en wel aan in Zuid-Afrika. Hij heeft daar met Van Riebeeck en diens rechterhand, Verburg, vele moeilijkheden te overwinnen; moeilijkheden met het scheepsvolk, ontevredenheid, oneerlijkheid met de Hottentotten; geniepige tegenwerking van enen aanvoerder der Hottentotten, Harry genaamd. Doch zij weten die manmoedig te overwinnen. Jeroen ontdekt eens een samenzwering op het leven van den kommandeur, brengt dit ter kennis van den gezaghebber, die daardoor aan den dood ontkomt. Jeroen staat goed aangeschreven bij den kommandeur en wordt diens vertrouweling. Na den dood van Verburg wordt hij eerste klerk en zelfs secretaris van den Raad, die Van Riebeeck ter zijde stond. Onder leiding van Van Riebeeck komt er een kolonie. Rondom het fort, dat in den beginne gebouwd was, verrijst een nederzetting. Jeroen treedt in het huwelijk. Zijn moeder komt zich met haar kinderen daar ook vestigen. Zoo wordt het leven voor Jeroen gezellig. Na tien jaar gewerkt te hebben, wordt van Riebeeck overgeplaatst naar Indië. Velen spijt dit vertrek. Opvolger was Zacharias Wagenaar. Evenals Jeroen hebben ook diens nakomelingen later zich in Zuid-Afrika zeer verdienstelijk gemaakt. Algemeene op- of aanmerkingen: Een mooi, vlot geschreven boek, 't welk we aanbevelen. Nieuwe spelling. Conclusie: aanbevelen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1938

Auteur: Hugo Kingmans

Titel: Met van Riebeeck naar de Kaap

Druk: 2

190 blz.

prijs f 3,50; gebonden; geïll.; jongensboek, leeftijd 12-14 jaar. Inhoud: Vestiging der Hollanders in Zuid-Afrika in 1650. De held van het verhaal is een Amsterdamse jongen, die graag naar zee wil. Zijn moeder, weduwe, daartegen ernstig bezwaar. Als werkster komt ze met de fam. Van Riebeeck in contact. De jongen mag dan enkele korte reizen mee maken en gaat tenslotte als scheepsjongen met Van Riebeeck naar de Kaap. Strekking: Vestiging der Hollanders in de Kaap. Conclusie: Historisch element voert boventoon. Om die tijd te leren kennen voor de jongens een goed boek. Eindoordeel: aanbevelen.

Boekbeoordeling van de Ned. Hervormde Zondagsscholenbond op Geref. Grondslag, 1950

Auteur: Hugo Kingmans

Titel: Met van Riebeeck naar de Kaap

Druk: 2

190 blz.

Tegen 1952 zal *Met van Riebeeck naar de Kaap..* door Hugo Kingmans, weer bijzondere betekenis krijgen als de 300-jarige stichting van Kaapstad wordt herdacht, want het behandelt het leven van de "eerste burger" van Kaapstad Jeroen. Jeroens vader bleef op zee en moeder wil de jongen geen verlof geven te gaan, varen. Ten slotte legt zij zich bij het aandringen van oom en zoon neer. Wanneer zij gaat werken bij de familie van Riebeeck, wordt de flinke Jeroen uitgenodigd mee naar de Kaap te gaan. Jeroen weet zich zeer verdienstelijk te maken en we beleven met hem de moeilijke dagen van het begin met de onderhandelingen met de Hottentotten. Het is een boek vol gelovig protestantse geest, een godsdienstbeleving die ook onze katholieke kinderen tot voorbeeld kan zijn. De walvisvaart, de reizen naar de Oost om de Kaap en de nederzetting aldaar worden uitvoerig beschreven; het is dus leerzaam ook. De stijl van het werk is niet al te mooi. De illustraties zijn vrij goed.

IDIL-gids voor de jeugdlektuur, 1951
